Тыднёвік Магілёўскі

№ 37 (101) 22-28 верасьня 2000 г. Кошт 50 руб.

Зусім ня сумнае разьвітаньне

Фота IREX

Сёньняшнім нумарам газэта разьвітваецца з рубрыкай "Выбары-2000. Канцэпцыя. Зьмест. Практыка". Рэдакцыя лічыць, што за час з дня абвешчаньня выбараў і да сёньняшняй (заключнай) публікацыі, мы выканалі сваю грамадзкую задачу. А менавіта – далі чытычам усю магчымую інфармацыю для разуменьня таго, чым ёсьць выбары ў дэмакратычным грамадзтве, як патрэбна ставіцца да свайго адказнага права галасаваньня, якімі бываюць наступствы для жыцьцядзейных і толькі падрастаючых пакаленьняў у выніку таго ці іншага палітычнага выбару. Палітолягі і журналісты, юрысты і палітыкі, прадстаўнікі эўрапейскіх інстытуцыяў – усе, каму мы прадаставілі магчымасьць друкавацца ў мінулыя тыдні на выбарчую тэму, сказалі, на наш погляд, усё асноўнае на гэты конт.

Аб паводзінах улады. Аб пазыцыі дэмакратычных сілаў. Аб стаўленьні Эўропы да беларускіх рэаліяў. Аб палітычным пераследзе апанэнтаў улады, што час ад часу пераходзіць у перасьлед крымінальны...

Цяпер можна памаўчаць. Цяпер трэба падумаць і вызначыцца. Пра многае.

Браць у рукі сёлетні выбарчы бюлетэнь альбо не – у бягучых беларускіх умовах гэта і ёсьць асноўны выбар. Учынкі менавіта такой грамадзянскай пробы ўплываюць на жыцьцё і лёс, нават ня столькі на непасрэдна собскія, колькі – сваіх дзяцей і ўнукаў (як гэта й сталася ў выніку "усенароднага галасаваньня-94").

Аднак тэма выбараў, зразумела, з газэтных бачынаў не сыходзіць. Толькі цяпер гэта будуць публікацыі ў рубрыцы "Выбарчыя эпізоды" – ейная прэм'ера сёньня на 3-й стар.

Яе зьместам стане расповяд пра парушэньні і дзікунствы заключнай часткі выбарчай кампаніі. Не баімся загадзя абвяшчаць гэтак, бо ведаем, як нашая ўлада наогул праводзіць "советования" з народам і як намераная перамагчы і цяперака.

Журналістам застаецца ўсе эпізоды занатаваць. Для ўрокаў на заўтра, для гісторыі й памяці.

Іншы раз менавіта эпізоды ёсьць самым красамоўным і дакладным у агульнай карціне. Бог, як вядома, у дэталях...

Генадзь Суднік

Зянон ПАЗЬНЯК, старшыня Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне":

– Паважаныя сябры адраджэнцы!

Віншую вас зь юбілейным нумарам вашага штотыднёвіка. З прычыны абставінаў я ня ёсьць яго рэгулярным чытачом, але тыя пару дзясяткаў нумароў газэты, якія я меў магчымасьць прачытаць, пераконваюць мяне ў тым, што гэта добрае беларускае выданьне з выразным адраджэнскім характарам. Гэта добра. Беларускі друк павінен быць ідэёва беларускім, шанаваць Беларусь, беларусаў, беларускую мову і справядлівасьць.

Зычу вам моцнасьці ў вашай працы і змаганьні.

Дз.АБАДОЎСКІ: ДРУГОЕ СЛУХАНЬНЕ

Справу вярнулі на дасьледваньне

Мінулым чацьвяргом у Цэнтральным судзе г. Магілёва пад старшынствам Г.Кужалевай завяршылася паўторнае слуханьне крымінальнай справы Дз.Абадоўскага і А.Новікава па абвінавачваньні абодвух у крадзяжы прыватнай маёмасьці, а Дзьмітрыя да таго ж – у згвалтаваньні.

У часе судовых паседжаньняў сталася відавочнай немагчымасьць вынясеньня прысуду на падставе доказаў, якія мелісь ў пракуратуры і сьледзтва. Суд вымушаны быў вынесьці прыватнае вызначэньне па фактах шматлікіх пасушэньняў заканадаўства з боку міліцыі, сьледзтва і пракуратуры, зьдзейсьненых імі падчас расьсьледваньня гэтай справы. У вызначэньні фігуруюць прозьвішчы памочніка пракурора Цэнтральнага раёна І.Галанавай, сьледчай гэтай жа пракуратуры І.Федосенка, а таксама некалькіх міліцыянтаў і суд-мэдэкспэртаў, якія абапіраліся не на закон, а адгукаліся "на просьбы" пракуратуры і сьледзтва. Абласному пракурору і начальніку сьледчага камітэту прапанавана прыняць адпаведныя меры да пазначаных у вызначэньні службовых асобаў.

Тым часам справа вернутая ў абласную пракуратуру на дадатковае расьсьледваньне. Пры гэтым суд і зноў не пайшоў на тое, каб вызваліць падазраваемых з-пад варты, замяніўшы ўтрыманьне іх за кратамі на падпіску аб нявыезьдзе.

Лёгкі ў такім рашэньні няма, бо, як дакладна ўстанавіў суд, менавіта яны, Дз.Абадоўскі і А.Новікаў – у адрозьненьне ад пракуратуры і міліцыі (!) – увесь час сьведчылі праўду. Тут – прыкрая савецкая традыцыя і перастрахоўка: будзеце сядзець, пакуль "не дакажам". Аднак маральная перавага зараз на баку падазраваемых й іхных абаронцаў. Апошнія спадзяюцца, што атрымаюць і юрыдычную перамогу.

"ТМ" будзе працягваць назіраць за разьвіцьцём падзеяў.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па праблемах права

Магілёўцы пахіснуліся?

Як мы й прадбачылі ў мінулым нумары, у Беларускім Хельсінскім Камітэце адбылися немалыя перамены. На агульным сходзе ў Менску здарылася адразу некалькі сытуацыяў, што паставілі арганізацыю пад пагрозу расколу, бо засьведчылі недэмакратычнасьць і палітыканства ў паводзінах самой Тацяны Процька і кіраўніцтва БХК. Спачатку гэтае кіраўніцтва было супраць таго, каб дазволіць прысутнасьць на сходзе журналістаў. Потым адбылася інтрыганская мітусьня вакол парадку дня. Далей сход пакінулі з пратэстам супраць усяго негатыўнага, што суправаджае БХК некалькі апошніх месяцаў, найбольш аўтарытэтныя сябры арганізацыі: Ю.Хадыка, А.Патупа, Ю.Хашчавацкі і ўсе менскія дэлегаты сходу, якія тут жа заснавалі групу "Хельсінкі-21". Пазьней яны выступілі з адкрытай (крытычнай) заявай. Дарэчы, гэты дакумэнт падпісалі С.Абадоўскі і В.Сівуха, але далей з пратэстантамі не пайшлі.

Тацяна Процька пры ўсім гэтым утрымалася на сваім месцы кіраўнічкі. Аднак сытуацыю вычарпанай лічыць нельга.

Уласная інфармацыя

Як быць з фактамі

Выступаючы перад Пастаяннай радай АБСЭ, амэрыканскі дарадца ў Арганізацыі Бясьпекі і Супрацоўніцтва ў Эўропе Эндру Стайнфалд зрабіў Заяву наконт перасьледу апазыцыі ў Беларусі. Ён адрэзагаваў на закіды з боку намесьніка міністра замежных справаў Беларусі Мартынава на адрас амбасадара ЗША ў АБСЭ Дэвіда Джонсана.

Мартынаў паведаміў Джонсану, што нейкія згадкі пра палітычных вязьняў у Беларусі не адпавядаюць фактам. У сваім выступленьні ў Вене ў мінулы чацьвер Эндру Стайнфалд заявіў, што Джонсан прадставіў дакладныя факты й ня можа быць гаворкі пра скажэньне. Ён нагадаў, што ў турмах надалей знаходзяцца Клімаў, Кудзінаў і Лявонаў, што надалей незакончаныя судовыя працэсы ў справе Чыгіра, Статкевіча і Шчукіна. Стайнфалд нагадаў, што ўсё яшчэ невядомы лёс зьніклых людзей: Захаранкі, Ганчара, Красоўскага і Завадзкага.

Галоўнае, адзначыў Эндру Стайнфалд, што беларускія ўлады ня робяць нічога, каб іх знайсьці. Амэрыканскі дарадца ў АБСЭ назваў таксама апошнія факты: грашовае пакараньне Валерыя Шчукіна за ягоную нібыта абразьлівую публікацыю, затрыманьне ў першыя дні верасьня сябраў партыі БНФ, якія зьбіралі подпісы пад пэтыцыяй аб незалежнасьці Беларусі й арышт 4 верасьня Аляксандра Кандзюкова, які заклікаў да байкоту выбараў, а таксамаператрус офісу Таварыства Беларускай Мовы ў Воршы 5 верасьня.

На падставе гэтых фактаў Стайнфалд і заяўляе цалкам абгрунтавана, што перасьлед апазыцыі ў Беларусі працягваецца.

Паводле радыё "Свабода"

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Улада прызнала наяўнасьць энэргетычных праблемаў. Устаноўлены графік карыстаньня цяплом. Цяпер гарачая вада будзе ў кватэрах толькі частку тыдня. Значна пазьней распачнецца камунальны ацяпляльны сэзон. Нормай будзе лічыцца хатняя тэмпэратура ў межах +15 градусаў.

Прэм'ер Ярмошын зноўку наведаў нашыя мясьціны. У Крычаве і Касьцюковічах выслухаў скаргі цэмэнтнікаў на бядотны стан прамысловага гандлю і дрэнны сацыяльны настрой працоўных. З адгаго боку, людзі стараюцца і даюць шмат прадукцыі. З другога – прадаць яе немагчыма па многіх эканамічных прычынах. Уплыву на гэтыя прычыны, калі гаварыць шчыра, кіраўнік ураду ня мае. Хаця, канешне, даў некалькі абяцаньняў, запэўніў у дапамозе. Каб жа тое чулі вытворцы ўпершыню...

Цяжка сказаць, што адчуваў у душы кіраўнік Бабруйска Ўладзімер Рамаmaking Раманоўскі, якога завуць "чырвоным мэрам", калі непадалёк ад ягонага гораду нядаўна зьявіліся натаўскія вайскоўцы. Іх было мала, каб напасьці на нас, таму яны вырашалі іншую задачу: інспэктавалі вайсковы гарадок у Кісялевічах і палігон "Дружба". Візыт адбыўся па пратаколе да Дамовы аб скарачэньні адпаведных відаў войскаў і ўзбраеньняў.

На абласной канфэрэнцыі "афіцыйных прафсаюзаў" Міхаіл Дражын высока ацаніў намаганьні старшыні абласной фэдэрацыі Анатоля Любчанкі. У прыватнасьці, мясцовы адміністратар адзначыў тое, што "у экстрэмальнай сытуацыі гэты чалавек не пайшоў на мітынгі і страйкі, а рушыў цывілізаваным шляхам, што ўратавала вобласьць ад таго, каб стаць разьменнай картай...". Здаецца, ніхто й не заўважыў двухсэнсовасьці такога камплімэнту менавіта прафсаюзнаму кіраўніку, чыя сьвятая мэта – абарона працоўных, у тым ліку праз такія формы, прынятыя ва ўсім сьвеце, як страйкі і мітынгі. Можна, зразумела, бязь іх. Тады хай бы зьмянілі назоў сваёй арганізацыі.

Здаецца, я ўжо паведамляў пра тое, што ўпраўленьне культуры адпусьціла з пасады дырэктара абласнога тэатру Віктара Куржалава, які прасіўся некалькі месяцаў. Пасаду заняў былы бэпэсэмаўскі апаратчык Андрэй Навікаў. Пры прызначэньні яго на пасаду акторам забыліся паведаміць пра тое, чым жа канкрэтова займаўся ў сваім абкаме гэты малады таварыш. І вось яны высьветлілі самі: таварыш курыраваў пытаньні стварэньня і дзейнасьці "патрыятычных арганізацыяў". Ня жартачкі...

Хворы па ўсіх парамэтрах грамадзкі транспарт патрабуе грашовай падтрымкі, якую могуць забясьпечыць яму толькі пасажыры. Калі б праязны квіток каштаваў як меней 100 руб., лічаць транспартнікі, яшчэ можна было б зводзіць "запчастка-рамонтавыя" канцы з канцамі. Але ўстанаўліваць такі кошт, значыць рызыкаваць зусім астацца бяз грошай.

Крыху больш за год у гаспадарках вобласьці зьмянілася 150 старшыняў (усяго калгасаў у нас 370). Здаецца, новыя людзі таму й прызначаліся, каб выпраўляць справы. Нічога не атрымліваецца, аднак. Тут якраз той выпадак, калі "як вы не садзіцеся"...

З інфармацыі начальніка абласнога ўпраўленьня занятасьці насельніцтва М.Мяцеліцы вядома, што ў вобласьці практычна няма попыту на юрыстаў. Сярод шукальнікаў працы іх ажно 53 чалавекі, а розныя арганізацыі замовілі ўсяго 9 юрыстаў... Паказальны і вельмі трывожны факт. Пра многае сьведчыць ён – тут вам і юрыдычны нігілізм, і непавага да законаў, і нявер'е ў справядлівасьць. Бо толькі тады ў грамадстве няма спадзяваў на патрэбнасьць юрыстаў, калі ў іх ня мае патрэбы сама дзяржава.

Да сустрэчы,
Сымон Глазштэйн.

Дапаможам самотным састарэлым

Магілёўская гарадзкая арганізацыя БСДП НГ праводзіць дабрачынную акцыю падтрымкі састарэлых самотных людзей. Кожны можа прыняць удзел у гэтай акцыі: рэчы можна занесьці ў 304 пакой дома 19 па вул. Касманаўтаў у горадзе Магілёве. Іх чакаюць тут ад 15 да 18 гадзіны штодня. Патэлефанаваць сюды можна ў гэты ж час: 32-65-72.

Крапівеньская традыцыя: фотарэпартаж

Гэтыя здымкі спазьніліся ў мінулы нумар газэты, дзе мы падалі два рэпартажы аб сёлетняй патрыятычнай імпрэзе на Крапівеньскім полі пад Воршай з нагоды чарговай гістарычнай гадавіны перамогі беларускга войска Канстанціна Астрожскага над маскоўскімі ваярамі цара Васілія. Напрыканцы дзевяностых гадоў падавалася, што традыцыя адзначэньня выбітнай падзеі ў гісторыі Бацькаўшчыны пад націскам улады, якая гатовая забыцца на ўсё – абы не гнявіць Крэмль, затухае і сыходзіць да лепшых часоў. Аднак сёлета выявілася, што гэта ня так: беларуская моладзь ведае і памятае гісторыю, што ёсьць закладам наступленьня лепшых часоў для росквіту і адраджэньня Бацькаўшчыны.

У пацьверджаньне гэтага рэдакцыя вырашыла надрукаваць фотарэпартаж нашых горацкіх карэспандэнтаў
Ірыны і Віктара Каральковых.

ВЫБАРЧЫЯ ЭПІЗОДЫ

Як купляецца электарат

Лепей за ўсё балятавацца ў правінцыі. Тут, у краі "няпужаных выбаршчыкаў", даволі проста спадабацца людзям шырокімі жэстамі і дэманстрацыяй клопатаў аб іх. Тым больш пры адсутнасьці канкурэнтаў і спрыяньні ва ўсім з боку мясцовай улады "прызначаным" кандыдатам.

Нехта Валянцін Сьмірскі прыехаў з сталіцы шукаць кандыдацкага шчасьця ў Клімавічах. Адразу гучна (у прамым сэньсе) заявіў пра сябе. Для мясцовых пэдагогаў ён наладзіў канцэрт з удзелам Валерыя Райчыка, Інны Афанасьевай ды іншых вядомых артыстаў. Чаму менавіта да пэдагогаў прасякнуўся павагай будучы дэпутат? А таму, што ў складзе выбарчых камісіяў рознага ўзроўню састаіць амаль 90% настаўнікаў. Цяпер яны больш прыхільна будуць глядзець на прозьвішча раней незнаёмага ім нейкага В.Сьмірскага.

Зрэшты, і сапраўды: хто ён такі? Аказваецца, гэта памочнік знакамітага дэпутата Уладзімера Канаплёва. Вось ужо сапраўды: куды пан, туды й падпанак...

Сяржук АРЖАНЦАЎ

ВЫБАРЫ – 2000. КАНЦЭПЦЫЯ. ЗЬМЕСТ. ПРАКТЫКА

Народны рэфэрэндум як альтэрнатыва

1 верасьня аб'яднаная апазыцыя распачала збор подпісаў у падтрымку 4-х умоваў, пасьля выкананьня якіх магчымае было б прызнаньне цывілізаваным сьветам парлямэнцкіх выбараў у Беларусі дэмакратычнымі. Акцыя сымбалічна называецца "народны рэфэрэндум" і праходзіць у рамках кампаніі па актыўнаму байкоту цяперашніх выбараў. Пазыцыю аб'яднанай апазыцыі па гэтаму пытаньню тлумачыць адказны за рэалізацыю праекта Віктар Івашкевіч, намесьнік старшыні БНФ (В.Вячоркі).

– "Народны рэфэрэндум" – назва ўмоўная, не прывязаная да юрыдычных нормаў закону аб рэфэрэндуме. Праводзіць яе не радыкальная апазыцыя, а ўсе дэмакратычныя партыі. Ёсьць, праўда, асобныя сябры гэтых партыяў, якія пайшлі на выбары й ня ўдзельнічаюць у байкоце. Аднак усе дэмакратычныя партыі ў байкоце ўдзельнічаюць. Камуністы на чале з Калякіным і лібэральна-дэмакратычная партыя, па-мойму, дэмакратычнымі партыямі не зьяўляюцца.

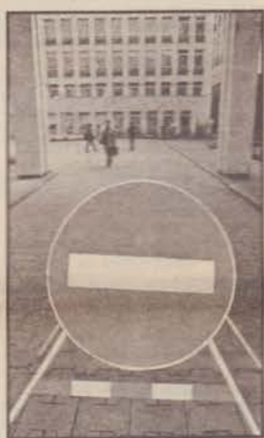

Байкот зараз – гэта няўдзел у выбарчым фарсе й адначасна актыўнае агітаваньне з мэтаю давядзеньня сваёй пазыцыі па шырокаму спэктру праблемаў. Мне падаецца, што непрызнаньне гэтых выбараў Захадам залежыць не ад кворуму, а ад доказаў недэмакратычнасьці саміх выбараў. Мы павінны падчас гэтай кампаніі працаваць з выбаршчыкамі, бо хутка – прэзыдэнцкія выбары. І мы рыхтуемся да іх праз агітацыю супраць сёньняшняга выбарчага фарсу. Задача народнага рэфэрэндуму ў тым, каб дэмакратычныя партыі давялі насельніцтву сваю пазыцыю. Акрамя таго, ёсьць і меншая задача – мы зборам подпісаў аказваем адпаведны ціск на міжнародныя арганізацыі ў пляне барацьбы за дэмакратычныя ўмовы ўжо прэзыдэнцкіх выбараў. Мы даводзім людзям, у чым сэнс гэтых 4-х умоваў.

Трэцяя задача – стварэньне аб'яднанай сыстэмы актывістаў, якія напярэдадні прэзыдэнцкіх выбараў змогуць сабраць неабходнае число подпісаў й распаўсюдзіць агітацыйную прадукцыю. Усе арганізацыі й партыі, што бяруць удзел у актыўным байкоце, стануць яшчэ больш шчыльна супрацоўнічаць, і закончыцца гэта стварэньнем блёка, які высуне адзінага кандыдата.

– Значыць, пытаньне пра адзінага кандыдата ўжо абмяркоўвалася?

– Яно і зараз абмяркоўваецца паміж усімі намі. Цяпер мы думаем, як назваць гэты адзіны блёк, а таксама вызначаем мэханізм высоўваньня адзінага кандыдата. Для гэтага існуе некалькі спосабаў... На цяперашніх выбарах Лукашэнка, па сутнасьці, правярае адно: на якіх умовах, мінімальна дэмакратычных, Захад можа прызнаць вынікі будучых прэзыдэнцкіх выбараў. Ідуць торгі – калі Захад прызнае гэтыя выбары, значыць, і прэзыдэнцкія пройдуць паводле таго ж сцэнару. Калі гэтыя выбары ня будуць прызнаныя, пачнецца новы торг, новы пэрыяд перамоваў. Таму прызнаньне выбараў у Палату дэмакратычнымі – гэта канец дыскусіяў і адсутнасьць рэальнага выбару. Няўдзел выбаршчыкаў у фарсе – адпаведна – іхны ўнёсак у барацьбу за дэмакратыю ў Беларусі.

– Якія сродкі й сілы мае апазыцыя, каб зьдзейсьніць народны рэфэрэндум?

– Усе, якія ёсьць. Максымальная мабілізацыя ўсіх сродкаў і сілаў неабходная для таго, каб у выпадку перамогі гэтых сілаў пабольшала.

– А ці не атрымаецца наадварот: пацярпеўшы паразу сёньня, апазыцыя будзе дэмаралізаваная?

– Нельга выйграць бітву, ня ўдзельнічая ў ёй. Калі дамагацца выбраньня ў Палату, выйграць немагчыма, нават патрапіўшы туды. Далей будзе толькі расьці колькасьць незадаволеных: тых, каго не зарэгістравалі кандыдатамі, тых, хто ня пройдзе ў другі тур, і г.д. Усё, што можна было зрабіць дзеля прызнаньня гэтых выбараў, ужо зроблена: і ўладай, і тымі, хто на іх пайшоў.

– Колькі будзе працягвацца акцыя?

– Тры месяцы – верасень, кастрычнік, лістапад. Трэба мець на ўвазе, што народны рэфэрэндум будзе праходзіць адначасна з масавымі акцыямі пратэсту. Лістапад намі ўключаны таму, што спрэчка аб прызнаньні выбараў якраз і пачнецца пасьля іхняга заканчэньня. У гэты месяц мы павінны весьці актыўную прапагандысцкую працу, і зьбіраць подпісы.

– Што з гэтымі подпісамі будзе апазыцыя рабіць?

– Мы іх перададзім у АБСЭ ў якасьці аргумэнта на карысьць большай часткі беларускага народу, якая настойвае на выкананьні пастаўленых рэжыму ўмоваў. Па-другое, як я ўжо казаў, подпісы будуць выкарыстаныя падчас прэзыдэнцкай кампаніі, калі па тых жа адрасах мы зможам зьбіраць новыя подпісы ўжо за вылучэньне адзінага кандыдата.

Юрась ДУБІНА.

Посьпех гарантуецца кансалідацыяй

Прадстаўнікі аб'яднанай апазыцыі маюць намер стварыць адзіны дэмакратычны рух дзеля перамогі на прэзыдэнцкіх выбарах будучага году.

Рашэньне наконт распрацоўкі праекту кансалідацыі апазыцыі з мэтаю стварэньня шырокага руху было прынята днямі на паседжаньні Каардынацыйнае рады дэмакратычных сілаў. На думку А.Лябедзькі, які зараз ёсьць старшынём Рады, стратэгічная задача й мэта руху – прэзыдэнцкія выбары.

Сябры Каардынацыйнай рады таксама разгледзелі пытаньні, зьвязаныя з акцыяй байкоту парлямэнцкіх выбараў і падрыхтоўкай да правядзеньня ў Менску 1 кастрычніка "Маршу Свабоды". Было вырашана шырока інфармаваць грамадзтва і міжнародную супольнасьць пра ўсе факты пераследу ўладамі грамадзянаў за ўдзел у кампаніі байкоту.

Адначасна апазыцыянэры ня лягаюць дзьвярыма канчаткова. Яны зьвярнулі ўвагу на тое, што днямі ў часе "тэледэбатаў" старшыня Беларускага тэлебачаньня В.Чыкін выказаў шкадаваньне аб тым, што ў эфіры не гучыць думка апазыцыі. Дэмакратычныя палітыкі заўсёды гатовыя дапамагчы сп. Чыкіну выправіць памылку й выступіць у простым эфіры.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ, Менск

Шаноўныя таты і мамы!

Грамадзкі Бацькоўскі камітэт, які ўсё лета шчыраваў на ніве далучэньня дзяцей да роднай мовы, мае намер абмеркаваць вынікі намаганьняў і выпрацаваць плян далейшых ініцыятываў. З гэтай нагоды 23 верасьня, у нядзелю, а 11-й гадзіне Камітэт зьбіраецца на паседжаньне ў офісе ГА "Кола сяброў". Дэталі можна ўдакладніць па тэлефоне: 32-33-24.

Бацькоўскі камітэт

ЭКАНАМІЧНЫ РОЗДУМ

Магчымыя наступствы запозьненых крокаў

Зараз у сфэры грашова-крэдытных дачыненьняў у Беларусі яскрава бачныя дзьве тэндэнцыі. Першая: валютныя дачыненьні сталі прыярытэтнымі. Другая: урад і Нацыянальны банк на самой справе праводзяць палітыку, скіраваную на паўстаньне адзінага валютнага курсу рубля. Штодня наш рубель зьніжае сваю вагу ў дачыненьні да даляра мінімум на 5 адзінак. Усё правільна, каб не былі гэтыя крокі запозьненымі...

Чаму ж дзяржава праводзіць такую палітыку й якія будуць ейныя наступствы? Трэба тут адзначыць, што грашова-крэдытная палітыка, у прыватнасьці, ейны валютны сэгмэнт, ёсьць сёньня адной з асноўных прычынаў крызысу ўсёй эканомікі краіны. Да бягучага году Нацыянальны банк праводзіў такую маштабную эмісію грошай, што ў выніку атрымалася гіпэрінфляцыя. Урад жа ў гэты час зьдзяйсьняў палітыку адміністратыўнага стрымваньня росту цэнаў на гатовую прадукцыю. А тым часам расьлі цэны на энэрганосьбіты й сыравіну. Прадпрыемствы найбольш і цярпелі ад "нажніцаў" цэнаў – паміж выдаткамі на вытворчасьць й цэнамі на рэалізацыю прадукцыі. Менавіта таму набыў хуткасьць працэс зьніжэньня й бяз гэтага невысокай рэнтабэльнасьці (4 адсоткі з пачатку года), а таксама вялікі рост стратных прадпрыемстваў. Цяпер іх больш за 30%.

Зараз зразумела, што Лукашэнка й ягоны ўрад дазволяць Нацыянальнаму банку выйсьці да адзінага валютнага курсу рубля ўжо днямі. Аднак напрыканцы году гэта прывядзе да яшчэ больш значнага зьніжэньня рэнтабэльнасьці рэальнага сэктару эканомікі, росту колькасьці стратных прадпрыемстваў, зьнікненьню прыватнага бізнэсу.

Справа ў тым, што экспарт тавараў падчас дэвальвацыі рубля стане больш выгодным. Але з-за імпарту энэрганосьбітаў, сыравіны й дэталяў, што выраблюцца іншымі вытворцамі, прадпрыемствы прайграюць, бо растуць кошты на ўнутраным рынку падчас пераводу валюты ў рублі. А паколькі імпарт у краіне значна большы за экспарт, то рост інфляцыі будзе працягвацца, і цэны стануць недасяжнымі для спажыўцоў.

Пасьлядоўная дэвальвацыя рубля, якая праводзіцца зь вельмі вялікім спазьненьнем, да таго ж – без карэннага рэфармаваньня эканомікі ў рынкавым напрамку, мае на мэце ўстанавіць адзіны валютны курс, каб потым прынцыпова па-новаму рэгуляваць цэны й прыбыткі насельніцтва.

Аднак дэвальвацыю рубля суправаджаюць моцныя негатыўныя працэсы ў эканоміцы. Напрыклад, камэрцыйныя банкі павінныя былі крэдытаваць аграрны сэктар з-за таго, што калгасы-саўгасы з-за адсутнасьці грашовых сродкаў ужо мусілі былі спыніць працу ледзь не напярэдадні ўборкі ўраджаю. Іхняя агульная запазычанасьць дасягнула 270 млрд. рублёў, у тым ліку па заробках – 22,1 млрд. У такіх умовах камэрцыйныя банкі вымушаныя былі скарыстаць, зусім не на камэрцыйнай аснове, 70 млрд. сваіх банкаўскіх рэсурсаў на крэдытаваньне сяла. Іншыя сфэры народнай гаспадаркі пасьля такіх фінансовых дзеяньняў адчуваюць на сабе такое ж, як вёска, падзеньне.

Напрыканцы жніўня, як вядома, была ўтвораная ўнушальная адмысловая камісія па ліквідацыі заробкавай запазычанасьці. Нават яна ня вырашыла тут усіх праблемаў. Што ж, штомесяц ствараць "чрезвычайную комиссию"? Альбо ізноў загадваць банкам крэдытаваньне цяпер ужо сацыяльнай праблемы...

Ніякія добрыя й правільныя фінансовыя намеры ня ў стане перамагчы вось такі рынак. Тут няма трэцяга шляху: альбо эканоміка праводзіць сапраўдныя рэформы, альбо яна гіне, ад чаго выратаваць яе ня здолее ніякі, сам па сабе правільны, даляравы курс.

Уладзімер КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук

Шклоў. Заўтра — Дажынкі...

Праграма тэлебачаньня з 25 верасьня па 1 кастрычніка

•• Понедельник, 25 сентября ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.40 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.40 «Олимпиада: день за днем».
8.00 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Здоровье.
10.15 «Все мои дети».
11.10 Гимнастика. Финалы.
14.10 Теленавигатор.
14.30 «Судьба человека».
15.15 Мультсериал.
16.10 Музыкальный салон.
16.45 Авто-парк.
17.10 Столица.
17.40 Док. экран. «Город, нарисованный осенним светом».
18.00 «Выборы-2000».
19.15 Политические диалоги.
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.45 «Олимпиада: день за днем».
22.10 Худ. фильм «Фортуна».
23.40 «Олимпиада-2000».
0.10 Третий тайм.
0.50 Криминальная хроника.

ОРТ

15.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
17.00, 23.10 Новости.
17.30 «Вавилонская башня».
18.40 «Маленькие...».
19.00 Жди меня.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
21.30 «Тысячелетие».
22.25 Взгляд.
23.30 Сериал «Майк Хаммер».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Дежурная часть.
8.30 Олимпиада-2000.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
11.30 Олимпиада-2000.
16.35 «Умереть, чтобы жить». Худ. фильм. 1-я серия.
18.00 «Истории любви».
19.30 Подробности.
19.55 Дневник Олимпийских игр.
20.55 Фильм-катастрофа «Титаник». 1-я серия.
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.50 Олимпиада-2000.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Охота на Золушку».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.30 Вчера в «Итогах».
12.45 Куклы.
13.30 Криминал. «Чистосердечное признание».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.25 Герой дня.
18.50 «Бандитский Петербург».
19.55 «Скорая помощь».
21.45 Сидней-2000.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Футбольный клуб».
0.05 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Веселый роман». Худ. фильм.
12.45 Кремлевские няньки.
13.45 Мультипликация 70-х годов.
13.55 Д.Шостакович. Симфония № 5.
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 «Жил-был домик».
16.00 «Мир авиации».

«МОГИЛЕВ-1»

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 Астро-дайджест.
8.05 «Саманта».
8.50 Мультсериал.
9.15 «Крыша поехала». Комедия.

НА КАНАЛЕ БТ

13.10 Пунктир.
13.40 «Скарбы». «Слаўгарадс-кія сустрэчы».
14.05 Видеодром.
18.00 Выборы-2000.
18.15 Праздник в Вашем доме.
На региональном канале
16.30 «Таггерт».Телесериал.
17.10 Мультфильм.
17.30 «Прощай, XX век!». Док. сериал.
18.00 Выборы-2000.
18.15, 20.00 «Праздник в Вашем доме».
19.00 Тяжелый день.
19.30 День области.
21.00 «Девчата».Худ.фильм.
22.35 Астро-дайджест.
22.40 «Дорога проклятия». Детектив.

2-Й КАНАЛ

7.00-9.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Замена: Последний урок».
10.07 Х-Фактор.
10.35 «Все в сад!»
11.05 «Катастрофы недели».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.45 «Истории из музея криминалистики».
19.10 Мультфильм.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Худ.фильм «Быстрые деньги».
23.15 Спорт. программа.

•• Вторник, 26 сентября ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.50 «Олимпиада: день за днем».
8.10 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Греко-римская борьба.
11.15 «Все мои дети».
12.00 Третий тайм.
12.30 Л.Рублевская. «Последняя из рода Алельковичей».
13.10 «Пуща». Худ.фильм.
15.10 Мултсериал.
16.05 «5 х 5».
16.35 Бездельник.
17.15 Док. экран. «Отражение».
17.30 «А музыка звучит... Голоса прошлого».
18.00 «Выборы-2000».
19.20 «Москва — Минск».
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.45 «Олимпиада: день за днем».
22.10 Худ. фильм «Сибириада».
23.15 Музыка без границ.
23.45 «Олимпиада-2000».
0.25 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.20, 11.45 На XXVII Олимпийских играх.
11.15 «Добрый день».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.45 Царь горы.
15.15..До шестнадцати и старше.
15.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
17.30 «Вавилонская башня».
18.35 «Русский транзит».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
21.30 Комедия «Осенний марафон».
23.35 «Темные небеса».

РОССИЯ

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.30 Москва — Минск.
7.50 Городские новости.
8.15 Черным по белому.
8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.35 «Умереть, чтобы жить».
18.00 «Истории любви».
19.30 Подробности.
19.55 Дневник Олимпийских игр.
20.55 «Титаник». 2-я серия.
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.50 Мужчина и женщина.
23.45 «Круглая дата».
0.10 Комедия «Человек эпохи Возрождения».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Что? Где? Когда?
12.50 Мультфильм.
13.30 Герой дня без галстука.
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.25 Герой дня.
18.50 «Бандитский Петербург».
19.55 «Скорая помощь».
21.45 Сидней-2000.
23.00 Футбол. «Динамо» (Киев) — «Андерлехт» (Бельгия).

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Неподсуден». Худ. фильм.
13.15 Олимпиада-2000.
13.45 Мультипликация 70-х годов.
14.00 Гербы России.
14.15 Олимпиада-2000.
15.00 Новости.
15.10 «Пиноккио».
15.40 Мультфильм.
16.10 «Под сенью дружных муз».

«МОГИЛЕВ-1»

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта». Телесериал.
8.50 Мультсериал.
9.10 «Дорога проклятия». Детектив.

НА КАНАЛЕ БТ

14.15 Тяжелый день.
14.35 Мультфильм.
18.00 Выборы-2000.
18.15 Праздник в Вашем доме.
На региональном канале
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.15 Мультфильм.
17.30 «Прощай, XX век!»
18.00 Выборы-2000.
18.15 «Праздник в Вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в Вашем доме».
21.00 «Только ты».
21.50 Астро-дайджест.
21.55 «Будьте моим мужем». Комедия.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Кинотеатр ТВ-6. «Удар пантеры».
10.10 «Золушка и принц».
11.00 «Морская полиция».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Мультфильм.
18.40 «Пляж». Телесериал.
19.23, 20.58 Прогноз погоды.
19.25 «Поздравления».
21.00 «Медэксперты.Смертоносная плесень». Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.35 «Время под огнем». Худ. фильм.
23.05 Спорт. программа.

•• Среда, 27 сентября ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.50 «Олимпиада: день за днем».
8.15 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Греко-римская борьба.
11.15 «Все мои дети».
12.00 Око.
12.20 Компьютерный полигон.
12.40 Сделано в Беларуси.
13.15 «Пуща». Худ.фильм.
15.15 Мультсериал.
15.40 Видимо-невидимо.
16.50 Фильмы братьев Люмьер.
17.15 Слово Митрополита Филарета на праздник Воздвижения Креста Господнего.
17.25 «Макаенка, 9».
18.00 «Выборы-2000».
19.15 Сериал «Сити».
19.40 Лотерея «Толока».
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.45 «Олимпиада: день за днем».
22.10 «Сибириада». Худ. фильм.
23.15 Королевская охота.
23.45 «Олимпиада-2000».
0.25 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 0.20 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.20 Смехопанорама.
9.55 «Женские истории».
10.20 «Песня года».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.45 Зов джунглей.
15.15..До шестнадцати и старше.
15.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
17.30 «Вавилонская башня».
18.35 «Русский транзит».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
21.30 Худ. фильм «1492. Завоевание Рая».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15, 22.40 Дежурная часть.
8.30 Олимпиада-2000.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
11.30 Олимпиада-2000.
16.30 Мелодрама «Полный круг».
18.00 «Истории любви».
19.30 Подробности.
19.55 Дневник Олимпийских игр.
20.55 «Титаник».
22.30 После «Вестей».
22.50 Олимпиада-2000.
0.05 Худ. фильм «Циники».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Дневник Лиги чемпионов.
10.05 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.30 «В нашу гавань заходили корабли».
12.30 Фитиль.
12.40 «Среда».
13.30 «Я и моя собака».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 Комедия «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.45 Футбол. «Спартак» (Москва) — «Спортинг» (Лиссабон).
21.45 Сидней-2000.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Б.Метальников. «Внутренний враг».
13.45 Гербы России.
14.00 Олимпиада-2000.
15.00 Новости.
15.10 «Пиноккио».
15.40 Религии мира.

«МОГИЛЕВ-1»

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта». Телесериал.
8.50 Мультсериал.
9.15 «Будьте моим мужем». Комедия.

НА КАНАЛЕ БТ

14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Праздник в Вашем доме».
На региональном канале
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.15 «Мир скорости».
17.50 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15, 20.00 «Праздник в Вашем доме».
19.00 Мультфильм.
19.30 День области.
21.00 «Только ты».
21.50 Астро-дайджест.
21.55 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ

7.00-9.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Фантастика «Абсолютная реальность».
10.10 «Золушка и принц».
11.00 «Морская полиция».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.40 «Призраки пучины». Док. фильм.
19.05 Мультфильмы.
19.25 Прогноз погоды.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Комедия «Про бизнесмена Фому».
23.05 Спорт. программа.

•• Четверг, 28 сентября ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.25 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.50 «Олимпиада: день за днем».
8.15 Сельчане.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 Мультиклуб.
10.10 Телевизионный Дом кино.
10.40 «О времени и о себе».
11.15 «Все мои дети».
12.00 Цикл «Древо жизни».
12.25 Фильм-концерт.
13.15 Худ.фильм «Сердце не камень».
14.20 Док. фильм.
15.15 Мультсериал.
16.35 «Колесо».
17.10 Арсенал.
17.35 Усадьба.
19.15 Сериал «Сити».
19.40 Телебарометр.
19.55 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.45 «Олимпиада: день за днем».
22.10 «Сибириада». Худ. фильм.
23.35 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.20, 11.45 На XXVII Олимпийских играх.
11.15 «Добрый день».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.45 «100%».
15.15..До шестнадцати и старше.
15.50, 20.50 Дневник XXVII Олимпийских игр.
17.30 «Вавилонская башня».
18.35 «Русский транзит».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.30 Боевик «Репортаж».
23.35 «Посмотри».
0.05 «Темные небеса».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Черным по белому.

8.20 Дежурная часть.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Мелодрама «Благословение».
18.00 «Истории любви».
19.30 Подробности.
19.55 Команда-2000. Дневник Олимпийских игр.
20.55 «Титаник». 4-я серия.
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.50 Худ. фильм «Эпидемия».
0.30 Формула скорости.
0.45 Горячая десятка.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Рублевая зона».
8.25 Без рецепта.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Дневник Лиги чемпионов.
10.05 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.30 Муз. комедия «Не ходите, девки, замуж».
12.45 Фитиль.
13.30 Служба спасения.
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.40 «К-8. Секретный монумент».
19.55 «Скорая помощь».
21.45 Сидней-2000.
23.00 Сегодня в полночь.
23.30 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Море студеное». Худ. фильм.
13.10 «Бесы» А.С.Пушкина.
13.45 Мультипликация 70-х годов.
14.15 Ирина Архипова в Суздальском Кремле.
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 «Пиноккио».
15.40 Религии мира.

«МОГИЛЕВ-1»

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта».Телесериал.
8.50 Мультсериал.
9.15 «Девчата».Худ.фильм.

НА КАНАЛЕ БТ

18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Праздник в Вашем доме».
18.50 Мультфильм.
На региональном канале
16.30 «Из жизни женщины».
17.00 Ток-шоу «Я сама».
17.50 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15, 20.00 «Праздник в Вашем доме».
18.50 Мультфильм.
19.00 «Откровенно...».
19.30 День области.
21.00 «Только ты».
21.45 Астро-дайджест.
21.50 «Три женщины и мужчина». Мелодрама.

2-Я КАНАЛ

7.00-9.00 «Энергетический завтрак».
9.00 Комедия «Про бизнесмена Фому».
10.20 Мультфильм.
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 «Шанс».
19.00 Мультфильмы.
19.20 Погода.
19.25 «Поздравления».
20.58 Прогноз погоды.
21.00 «Призраки пучины». Док. фильм.
21.23 Высокая мода.
21.35 Худ.фильм «Дорога 66».
23.10 Спорт. программа.

•• Пятница, 29 сентября ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.20 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.50, 22.30 «Олимпиада: день за днем».
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Усадьба.
9.40 Телебарометр.
10.00 Открытие Съезда депутатов Советов депутатов Республики Беларусь.
12.10 «Все мои дети».
13.15 «Сердце не камень». Худ. фильм.
15.15 Мультсериал.
15.45 Регион.
16.10 «Риск-версия».
16.40 Телебарометр.
17.10 Док. экран. «Слово к Вам, Георгий Конисский».
17.30 «А музыка звучит... В поисках гармонии».
19.15 Сериал «Сити».
19.40 «В этот осенний день...»
20.00 «Все мои дети».
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
22.55 «Сибириада». Худ. фильм.
23.55 Бездельник.
0.30 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.50 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.20 Пока все дома.
9.55 Здоровье .
10.30 «Песня года».
13.30 «Вместе».
14.20 Худ. фильм «Не зови волков».
16.00, 20.35 Дневник XXVII Олимпийских игр.
17.30 «Вавилонская башня».
18.40 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.15 Детектив «Убийство: курс для начинающих».
23.00 Песня года.
0.05 Триллер «Стукач».

РОССИЯ

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Дежурная часть.
8.30 Олимпиада-2000.
9.00 «Мануэла».
10.30 «Санта-Барбара».
11.30 Олимпиада-2000.
16.30 Телефильм «Игра в джин».
18.00 «Истории любви».
19.30 Подробности.
19.55 Команда-2000. Дневник Олимпийских игр.
20.55 «Аншлаг» и К.
22.30 После «Вестей».
22.40 Дежурная часть.
22.50 Олимпиада-2000.
0.05 Худ. фильм «Газонокосильщик-II».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 Большие родители.
8.25 Интересное кино.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Муз. комедия «Звезда экрана».
13.30 «Растительная жизнь».
14.00 Старый телевизор.
15.30 «Элен и ребята».
16.35 Впрок.
16.45 «Полицейская академия».
17.40 Криминал.
18.45 «Глас народа».
20.05 «О, счастливчик!»
21.45 «Женский взгляд».
22.20 Сидней-2000.
23.30 Худ. фильм «Хэллоуин-III».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Легенда древних гор». Худ. фильм.
13.00 День поэзии.
13.45 Мультипликация 70-х.
14.15 Страна Фестивалия.
14.40 Гербы России.
15.00 Новости.
15.10 «Пиноккио».
15.40 Религии мира.

«МОГИЛЕВ-1»

На региональном канале
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта».Телесериал.
8.50 Мультсериал.
9.15 «Три женщины и мужчина». Мелодрама.

НА КАНАЛЕ БТ

14.25 «Откровенно...»
14.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Праздник в Вашем доме».
На региональном канале
16.30 «Из жизни женщины».
17.00 «За гранью возможного». Телесериал.
17.45 Мультфильм.
18.00 «Выборы-2000».
18.15, 20.05 «Праздник в Вашем доме».
19.00 Мультфильм.
19.30 Пунктир.
21.00 «Только ты».
21.45 Астро-дайджест.
21.50 Рейтинг-фильм.

2-Я КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Худ. фильм «Лоботрясы».
10.10 «Золушка и принц».
14.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.45 Сериал «Пляж».
19.30, 20.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Гарадскія навіны.
21.45 Комедия «Афоня».
23.15 Муз. программа.

•• Суббота, 30 сентября ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
7.45 «Олимпиада: день за днем».
8.05 Сущность.
8.30 Усадьба.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 «Индаба».
10.15 «Все нормально, мама!»
10.45 Компьютерный полигон.
11.05 Вершина мира.
11.30 Художественная гимнастика.
13.30 «На гребне волны».
14.15 Сделано в Беларуси.
14.30 Познай себя.
15.10 «Все мы родом из детства».
16.05 Земляки.
17.05 «Паром». Короткометражный худ. фильм.
17.45 «Тайные пружины политики».
19.20 Из достоверных источников.
19.45 «Песню берите с собой».
20.40 «Христофор».
21.00 Панорама.
21.45 «Олимпиада: день за днем».
22.10 «Вестерн». Худ.фильм.
0.20 «Олимпиада-2000».
0.50 Видимо-невидимо.

ОРТ

6.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
6.10 На XXVII Олимпийских играх.
8.25 «Альф».
9.10 Смак.
9.30 Смехопанорама.
10.05 Играй, гармонь любимая!
10.35 Детектив «Последний патрон».
12.10 Здоровье.
12.40 На XXVII Олимпийских играх.
14.10 «Горец».
15.05 На XXVII Олимпийских играх.
17.10 «Другая жизнь».
18.05 Комедия «Неисправимый».
20.00 Время.
20.30 Дневник XXVII Олимпийских игр.
20.50 Боевик «Опять засада!»
22.50 На XXVII Олимпийских играх.

РОССИЯ

6.30 Диалоги о рыбалке.
7.00 «Попутчик». Фильм-сказка.
8.30 Мультсериал.
9.00 Доброе утро, страна.
9.45 «Сто к одному».
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 «Друзья-II».
11.35 Золотой ключ.
11.55 «Комиссар Рекс».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Худ. фильм «Слезы капали».
15.00 «Международная панорама».
16.00 «Пресс-клуб».
17.00 Моя семья.
18.00 «ТВ Бинго-шоу».
19.30 «Городок. Ретро».
20.10 Вечерний сеанс. «Лэйк-Плейсид — озеро страха».
22.15 Дневник Олимпийских игр.
23.35 Худ. фильм «Грязная сделка».
1.20 Формула скорости.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 «Железный занавес».
8.15 «О, счастливчик!»
9.15 Криминал. «Чистосердечное признание».
9.40 «Экстремальные ситуации».
10.25 «Растительная жизнь».
11.25 Большие деньги.
11.55 Муз. фильм «Мистер Икс».
13.40 «В нашу гавань заходили корабли».
14.40 «Свидетель века».
15.30 Профессия — репортер.
15.50 Интересное кино.
16.20 «Я и моя собака».
16.50 «Она написала убийство».
18.35 «Один день».
19.05 «О, счастливчик!»
19.50 «Охота на золушку».
21.45 Сидней-2000.
22.55 Худ. фильм «Рэгтайм».

КУЛЬТУРА

9.05 «Анстенок».
9.30 «Российский курьер».
10.10 «Кубанские казаки». Худ. фильм.
11.55 Бабушкины рецепты.
12.10 Мой цирк.
12.35 Мультфильм.
12.45 Детские песни.
13.00 Эпоха Дмитрия Лихачева, рассказанная им самим.
13.30 Новости культуры.
13.45 Парижский журнал.
14.10 «Отверженные». Худ. фильм.

«МОГИЛЕВ-1»

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Дожинки» в Шклове.
На региональном канале
15.00 «Королевство кривых зеркал».Фильм-детям.
16.20 Мультсериал.
16.45, 19.00 «Праздник в Вашем доме».
18.00 «Выборы-2000».
18.15 «Дожинки» в Шклове.
20.30 «Британик». Худ.фильм.
22.05 Видеодром.
22.25 «Плохое лекарство». Комедия.
0.00 Астро-дайджест.
0.05 «Улыбка лисицы». Триллер.

2-Я КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.30 Дорожный патруль.
7.45 Ваша музыка.
8.35 Диск-канал.
9.10 «Про любовь».
9.40 «Бис».
10.15 Театральный понедельник.
10.45 «Пальчики оближешь».
11.20 «Без вопросов».
12.00 Новости.
12.20 «Мое кино».
14.00 «Наши любимые животные».
14.35 «Своя игра».
15.10 Х-Фактор.
15.40 «Академия собственных ошибок».
16.40 Мультфильмы.
17.00 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
18.30 «Поздравления».
19.30 Комедия «Космический баскетбол».
20.50 Высокая мода.
21.00 Худ. фильм «Полет над гнездом кукушки».
23.10 MTV.

•• Воскресенье, 1 кастрычніка ••

БТ

7.00 «Первая муза Несвижа». Док. фильм.
7.15 «В этот осенний день...»
7.35 Потребительская корзина.
7.50 «Олимпиада: день за днем».
8.10 Туробъектив.
8.30 Здоровье.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Художественная гимнастика.
11.25 Арсенал.
11.55 Церемония закрытия XXVII летних Олимпийских Игр.
14.10 «На гребне волны».
15.10 Сельчане.
15.35 Рыжий клоун.
15.55 «Сегодня с вами...»
16.25 Мелодрама «Ребро Адама».
17.40 Теленавигатор.
18.00 «Выборы-2000».
19.05 «Судьба человека».
19.35 «Олимпиада: день за днем».
20.00 Резонанс.
20.55 Ток-шоу «Карамболь».
21.30 Худ.фильм «Хотите — любите, хотите — нет...».
22.45 Акколада.

ОРТ

6.45 Слово пастыря.
7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 «Дисней-клуб».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.10 Утренняя почта.
10.40 В мире животных.
11.20 «В поисках утраченного». Евгений Леонов.
12.00 Церемония закрытия XXVII Олимпийских игр.
14.10 «Горец».
15.05 Семь бед — один ответ.
15.20 «Дисней-клуб»: «101 далматинец».
15.50 «Дисней-клуб»: «Новые приключения Винни-Пуха».
16.15 «Эх, Семеновна!»
17.15 «Женские истории».
17.50 «Ералаш».
18.00 Боевик «Легионер».
20.00 Время.
21.00 До свиданья, Сидней, до свиданья!
22.20 Комедия «Нью-Йоркские истории».

РОССИЯ

6.30 Мультфильм.
7.30 Олимпиада-2000. Водное поло. Бокс.
8.45 Доброе утро, страна.
9.15 «Аншлаг» и К°.
10.15 «Городок».
10.45 Русское лото.
11.25 Федерация.
12.05 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.15 Планета Земля.
15.15 Олимпиада-2000.
17.00 Сам себе режиссер.
17.30 «Маросейка, 12».
19.00 «Зеркало».
20.00 Лучшие моменты Олимпиады-2000.
22.05 Худ. фильм «Последний отсчет».
23.55 Док. фильм «Д.Лихачев. Я вспоминаю».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.15 Сериал «Охота на золушку».
8.15 Телеигра «О, счастливчик!»
9.20 Путешествия натуралиста.
9.50 Без рецепта.
10.20 «Полундра».
11.30 Служба спасения.
12.00 Худ. фильм «Дом, в котором я живу».
13.50 «Женский взгляд».
14.25 «Рублевая зона».
15.30 Большие родители.
16.00 Док. сериал «Шпионские игры». Закл. серия.
16.55 «Она написала убийство».
18.00 Итоги.
19.35 Куклы.
19.50 «Охота на золушку».
21.00 «Итого».
21.25 Что? Где? Когда?
22.50 Сидней-2000.
0.00 «Неприкасаемые».

КУЛЬТУРА

9.05 «ДТА».
9.30 «Алешкина охота». Худ. фильм.
10.30 Экспедиция «Чиж».
10.55 «Консилиум».
11.20 Архитектурная галерея.
11.35 Графоман.
12.00 Век русского музея. «На рубеже столетий».
12.25 Олимпиада-2000.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Кумиры».
14.10 «Отверженные». Худ. фильм.

«МОГИЛЕВ-1»

На канале БТ
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
На региональном канале
15.00 «Старик Хоттабыч». Фильм-детям.
16.25 Мультсериал.
16.50 «Праздник в Вашем доме».
18.00 «Выборы-2000».
18.15 Док. фильм.
19.00 «Праздник в Вашем доме».
20.15 «Встреча с...».
21.10 «Дневник директора школы». Худ.фильм.
22.25 Астро-дайджест.
22.30 «Однажды вечером».
23.15 «База».Боевик.

2-Я КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.30 «Амба-ТВ».
7.55 «Ле-Go-Go».
8.30 «Star Старт».
9.00 «Фасон».
9.40 «Фактор успеха».
10.10 «Все в сад!».
10.35 «Шоу Бенни Хилла».
11.45 Канон.
12.10 Дорожный патруль.Расследование.
12.30 Боевик «Синий торнадо».
14.20 «Вы-Очевидец».
15.15 «И снова 33 квадратных метра».
15.50 «О.С.П.-лучшее».
16.15 Мультфильм.
17.00 «Поздравления».
18.00 Джойс Майер «Жизнь в слове».
18.30 «Поздравления».
19.30 Худ.фильм «Ведьма на летающей кровати».
21.20 Высокая мода.
21.30 Вестерн «Быстрый и мертвый».
23.15 MTV.

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

Рэдакцыя выбачаецца

У 35-м нумары газэты надрукаваная ў рубрыцы "Паведамляюць нашы карэспандэнты" інфармацыя з Шклову аб дэпутацкім сходзе поўнасьцю памылковая. Сход такі быў, а вось тагата старшыні райвыканкаму ў раёне няма і сп. Канаплёў гэтым разам у мерапрыемстве ня ўдзельнічаў.

Цяжка тлумачыць такога роду памылкі. Застаецца толькі прызнаць, што на журналістаў, як і на ўсіх іншых людзей, час ад часу находзіць нібы нейкае зацьменьне. Упершыню за 3 гады нашая газэта выбачаецца за факталягічную памылку. Шклаўчанам ад гэтага, як гаворыцца, не лягчэй, а нас прабачэньне ня надта ратуе ад сораму.

Прыносім жыхарам Шклову і кіраўніцтву раёна свае шчырыя прабачэньні за памылку.

Рэдактар газэты Г.Суднік

...з Крычава

У калгасах актыўна выкарыстоўваецца праца асуджаных, якія адбываюць тэрміны пакараньня ў мясцовай спэцкамэндатуры.

Гэтыя так званыя "хімікі" не па сваёй, зразумела, волі праходзяць выпраўленьне на палетках і фэрмах. Яны спадзяюцца на амністыю, якая абвешчаная на лета наступнага году. А тым часам ініцыятыўнасьць мясцовай улады пайшла далей. Сталася вядомым, што рыхтуецца пакет дакумэнтаў, якія неабходныя для таго, каб спэцкамэндатура далучылася да райсельгасу. Калі нічога не перашкодзіць "інтэграцыйнаму" працэсу, падапечныя спэцкамэндатуры апрануць ватнікі ды кірзавыя боты і ўшчыльную возьмуцца за вырашэньне праблемаў аграрнага сэктару.

Андрэй КУЗЬМІН

...з Глуска

У пасёлак да радасьці месьцічаў ізноў пачалі прывозіць бабруйскі хлеб і батоны.

Вакол аўталаўкі вокамгненна зьбіраецца чарга, якая раскупляе ўсё за гадзіну-дзьве. Гэта пры тым, што бабруйскія вырабы больш дарагія, чым мясцовыя. Таму можна сабе ўявіць глускую хлебную якасьць, калі далёка не заможныя пасялкоўцы гатовыя плаціць больш – абы зьесьці людзкага хлеба.

Сёлета малочных вырабаў у раёне выраблена значна менш, чым летась. Тое ж зь мяснымі вырабамі.

Статыстыка сьведчыць, што лік тут ідзе на вялікія працэнты, тоны, тысячы жывёлных галоў. Усё скарачаецца і гібее. Прыкметна гэта па прылаўках крамаў і нават на базарных сталах. Вось толькі з моцнымі напоямі перабояў няма, ды й асартымэнт іх рэгулярна пашыраецца за кошт вяртаньня ў вытворчасьць (а значыцца, у народны ўжытак) нізкаякасных, калі не атрутных, настоек, напояў і вінаў. Пятую частку гандлёвага прыбытку раёна даюць менавіта яны. За паўгады ў раёне памёрла людзей удвая больш, чым нарадзілася.

Працоўным асфальтавага заводу выдалі заробак вырабамі мясцовага хлебазаводу.

Пасьля таго, як рабочыя выканалі тут асфальтаваньне і замовілі аплату, хлебазаводзкае начальства паведаміла, што грошай няма, затое можна разьлічыцца "матэрыяльна". Рабочыя пагадзіліся – і ў гэты дзень парадавалі свае сем'і калбасой, мясным фаршам, макаронамі. Гэтыя пакеты падрыхтавала падрадчыкам спажывецкая кааперацыя, у сыстэму якой уваходзіць хлебазавод.

Ігар КІРЫН

...з Шклову

У горадзе распачаў працу магілёўскі батальён унутраных войскаў колькасьцю ў 350 чалавек. Так сама людзі заўважылі прыбыцьцё й іншых ахоўных атрадаў.

На станцыі гасьцей "дажынак", якія пройдуць заўтра – у суботу, – чакаюць 30 вагонаў, што стануць гатэлем. Школьнікі два папярэдніх дні "драілі" горад, а чыноўнікам працягнулі рабочы час на некалькі гадзінаў. Заплянаваны сьвяточны фэервэрк "пацягне", даводзяць ці то дасьведчаныя, ці то злыя языкі, на 50 тысячаў даляраў.

Тым часам райвыканкам прыняў рашэньне аб новым падатку.

Кожная шклоўская сям'я павінна цяпер выдзяляць з сваіх кішэняў "на інфраструктуру гораду" 780 рублёў штомесяц, ды яшчэ 350 рублёў – "на рамонт дамоў".

Аляксандар ШЧАРБАК

...з Горак

Пад кўратарствам прарэктара Сельгасакадэміі па вучэбна-выхаваўчай працы сп. В.Неўдаха пішацца новае палажэньне аб пражываньні ў студэнцкіх інтэрнатах.

Нават ня верыцца, што студэнтам робіцца палёгка. Напрыклад, раней той, хто не пасьпяваў у інтэрнат да 24.00, вымушаны быў начаваць па-за ягонымі сьценамі. Гэтае палажэньне ў новым дакумэнце прапануецца адмяніць. Можа, гэты праект ня спраўдзіцца?..

Няўдала скончыліся ўсе спробы падатковай інспэкцыі зачыніць прыватны рынак каля крамы "Вставка".

Побач зь ім – два студэнцкія інтэрнаты. Маладыя і складаюць асноўны кантынгент пакупнікоў цыгарэтаў і "закусачнай" агародніны. Гэтыя марныя намаганьні службовых асобаў толькі пацьвердзілі ісьціну пра тое, што рынак (у эканамічным сэньсе) непераможны.

Цалкам беларуская кляса адчынілася ў сярэдняй школе №2.

Гэта сталася вынікам намаганьняў бацькоў і вучняў, якія не адступіліся ад намеру пад ціскам і апраўданьнямі раённага асьветніцкага начальства.

На жаль, у суседзяў, у Дрыбіне, якія каардынавалі свае намаганьні з горацкімі актывістамі, пакуль перамогі не атрымалася. Аднак яны не зьбіраюцца саступаць.

Віктар КАРАЛЬКОЎ

...зь Бялынічаў

Напярэдадні ўборкі бульбы ў калгасе імя Заслонава высьветлілася, што рабіць гэта няма чым.

У адной з найбуйнейшых гаспадарак раёна не аказалася адпаведнай калгаснай тэхнікі, якая б была "на хаду". Праўленьне вырашыла зьвярнуцца да мясцовага прыватнага фэрмэра Юрыя Дзербянёва, які спэцыялізуецца на вырошчваньні "другога хлеба". Фэрмэр калгасьнікам не адмовіў. Цяпер ягоны ўборачны камбайн шчыруе на 60-ці гектарах бульбяной плошчы Заслонаўцаў. Можна не сумнявацца: убярэ клубні бяз стратаў, і на сваім полі пасьпее.

Міхась КАРПЕЧАНКА

МАСТАЦКАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ "ТМ"

Міты і праўда Мастака

Што можа быць больш прываблівым для чалавека, чым... міты? Хіба што праўда. Але ж яна, звычайна голая і непрыгожая, толькі цьвярэзіць і прызямляе, робіць чалавеку мулка і балюча. Міты ж вабяць сваёй прыгажосьцю, п'яняць і заварожваюць.

Таксама ў мастацтве, бо – так у жыцьці. Тым больш жыцьці сёньняшнім, калі старыя міты разбураныя, новых няма, а голая праўда на кожным кроку паправае: так вам і трэба, лепшага вы й ня вартыя!

У такія пераломныя моманты жыцьця міжволі хочацца нечага простага і вечнага, немітусьлівага і надзейнага, як клясыка. Таму й прыцягнуў мяне гэтымі днямі магілёўскі музэй Бялыніцкага-Бірулі, дзе выставіўся Аляксандар Сувораў. Аднак на парозе вочы ўпіраюцца ў назоў прэзэнтацыі: "ART- міф" (міт па-беларуску): не вяртацца ж назад!

Аляксандар Сувораў ня зь ліку тых, хто зьдзіўляе. Ён хутчэй улагоджвае і супакойвае. Чыстыя, але злёгку прыглушаныя колеры, мяккія лініі, дэлікатныя танальныя пераходы – усё настройвае на роздум і лірычнасьць. Дапамагаюць гэтаму настрою і простыя, бо не перагружаныя пэрсанажамі, кампазыцыі, што ўвасабляюць пэўныя сымбалі ці мітычных істотаў. Усё гэта патрабуе няспешнага прагляду і пэўнага ўжываньня ў вобразы. Бо "прастата" адступае, як толькі прыглядзісься. Вобразы А.Суворава, за выключэньнем Быка-Зэўса і Хрыста, не паўтараюць агульных уяўленьняў пра тое, як тыя павінны выглядаць. У індывідуальнасьці і непаўторнасьці гэтых вобразаў хаваецца індывідуальная і непаўторная праўда мастака А.Суворава. Ён піша сьвет уласных вобразаў і шчодра дзеліцца ім з гледачамі. Усе гэтыя прыдуманыя каралі і блазны, сьвятыя і хцівыя, танцоры і музыкі, што ня маюць рэалістычных прататыпаў, ёсьць адлюстраваньнем чалавечых мараў, эмоцыяў, мэтамарфозаў. Альбо, інакш гаворачы, ёсьць сымбалічным увасабленьнем нас саміх.

Для разуменьня таго патрэбная духоўная гатовасьць, патрэбны хоць нейкі досьвед у бачаньні і "расшыфроўцы" мастацкага. Таму, відаць, што многім зараз не да мастацтва – на выставе няма аншлягу, ня тоўпяцца шматлікія гледачы. А шкада. Бо сьветлыя, чыстыя, глыбокія па зьместу карціны А.Суворава даюць непаўторныя хвіліны дакрананьня да гармоніі і добрых пачуцьцяў. Любая зь іх магла б стаць шыкоўным упрыгожваньнем кватэры альбо офісу. Калі некага могуць засмуціць сюррэалістычныя сюжэты, дык ёсьць на выставе і нацюрморты, пэйзажы. Зноў жа суvораўскія – гэта значыць маючыя сымбалічныя рысы, мітычнае шматгалосьсе і рэалістычную глыбіню...

Выстава адчыненая апошні тыдзень.

В.АЎРАМЕНКА
Фота А.Ліціна

ПРАГУЛКІ З ПУШКІНЫМ ПА МАГІЛЁВУ

Цяперака ва ўсім сьвеце адным з самых прыбытковых бізнэсаў ёсьць турызм. Магілёў, які заўсёды быў і застаецца адным з самых выбітных гарадоў краіны, мае апраўданае права прываблівацъ гасьцей. Але, каб іх запрашаць, трэба мець добры турыстычны паказальнік славутых і адметных месьцінаў.

"Тыднёвік" пачынае друкаваць неапублікаваную пакуль што кнігу дырэктара Музэя гісторыі Магілёва Ігара Пушкіна "100 памятных мясьцінаў Магілёва". Кароткія замалёўкі пра славутыя месцы горада і зьвязаныя зь імі гістарычныя падзеі падаюцца ў адаптаваным для газэты выглядзе, што дае чытачам магчымасьць іх зьбіраць і самім скласьці кнігу, якой пакуль няма.

Аднак усе правы на перадрукоўку гэтых артыкулаў альбо выкарыстаньне іх у собскіх інфармацыйна-прапагандысцкіх мэтах належаць аўтару і безь яго згоды недапушчальныя.

Мэтаю нашай рубрыкі зьяўляецца знаёмства чытачоў з тым, пра што трэба ведаць магілёўцам, чым можна ганарыцца, што паказваць гасьцям і як пра тое распавядаць.

Няма чаго казаць, што рэдакцыя ўдзячная Ігару Пушкіну за прэзэнтацыю свайго асьветніцкага праекта на старонках "ТМ".

1. Ратуша. Сьвятое месца для магілёўцаў

У часе нашага гістарычнага мінулага некаторыя беларускія гарады былі вольнымі й мелі самакіраваньне. Сымбалем волі і самакіраваньня лічылася Ратуша. Па ейнай наяўнасьці гісторыкі, дасьледчыкі, краязнаўцы ды сьвядомыя месьцічы безапамылкова вызначалі мінулае гораду – быў ён вольным, альбо "звычайным". Менавіта таму гэты магілёўскі будынак мазоліў вочы савецкай уладзе, пакуль нарэшце яна не зруйнавала яго, – адну з самых прыгожых пабудоваў...

Магілёў, адзін з самых вялікіх гарадоў сярэднявечча, атрымаў поўнае Магдэбурскае права (права на самакіраваньне) у 1577г. Адразу распачалося будаўніцтва Ратушы, тады яшчэ драўлянай. Праз сто гадоў толькі быў закладзены падмурак муравaнага збудаваньня. За два гады ўзьвялі: у лістападзе 1681г. Ратушу асьвяцілі сьвятары Братняга манастыра і пачалося ейнае жыцьцё як месца разьмяшчэньня гарадзкой самаўправы, магістрата. Яшчэ шмат разоў за сваю гісторыю будынак мяняў абліччa на карысьць вышыні, рознага прызначэньня дабудоваў, узьвядзеньня вежы. Шмат падзеяў зьвязана з гэтым адметным будынкам.

У пачатку лютага 1661г. магілёўскі бурмістар Леановіч менавіта з ратушнага ганку заклікаў гараджанаў да паўстаньня супраць тагачасных маскоўскіх акупантаў. Гэты добра падрыхтаваны ўзброены выступ магілёўцаў спарадзіў шэраг такіх самых паўстаньняў за волю ў іншых гарадах усходняй Беларусі.

У 1778г. было створанае магілёўскае намесьніцтва. Пра гэта 4 ліпеня абвесьцілі гораду трубачы, што падалі адмысловы сыгнал з ратушнай вежы. Тагачасны гарадзкі намесьнік граф Чарнышоў загадаў музыкам граць на магістрацкай вежы штодзень (акрамя суботы і нядзелі) з паловы на 12-ую да паловы на 1-ую па абедзе як на трубах, так і валторнах. У 1780г. менавіта з ратушнай вежы (тое была самая высокая кропка горада) аглядалі Магілёў Кацярына Другая і ейны госьць, аўстрыйскі імпэратар Франц-Іосіф. У 1858г. на вежы ўсталявалі гарадзкі гадзіньнік.

З 1901г. па 1917г. у будынку працавала гарадзкая ўправа. Падчас акупацыі Магілёва ў 1918г. жаўнерамі корпуса Доўнар-Мусьніцкага на першым паверсе ратушнай вежы была ўсталяваная мэмарыяльная дошка, прысьвечаная "аднаўленьню Рэчы Паспалітай у межах 1772г.".

У 1926г. будынак Ратушы пастановай Савета народных камісараў БССР быў абвешчаны дзяржаўным здабыткам і ўзяты пад ахову дзяржавы. Пазьней, у 1952г., будынак заканамэрна патрапіў у пералік помнікаў "усесаюзнага значэньня".

Летам 1941г. Ратуша стала своеасаблівым эпіцэнтрам баёў за горад. Яна шмат пацярпела, аднак выжыла ці, магчыма, лепш сказаць, выстаяла. На пачатку 50-х гадоў улады ўзяліся за рэстаўрацыю. Але... У ліпеньскую ноч 1957г. Ратушу зруйнавалі спэцыяльным выбухам (тады ж была звалена й Усьпенская царква).

У траўні 1992г. падчас сьвяткаваньня 725-й гадавіны Магілёва ў падмурак Ратушы (на тым самым месцы, дзе яна была) заклалі першы – асьвечаны – камень яе плянаванага аднаўленьня. Пакуль, аднак, яго не адбылося.

А месца, дзе была і дзе будзе (абавязкова будзе!) Ратуша, як было, так і застаецца сьвятым для кожнага магілёўца.

2. Музэй. Тут магілёўцы ўхвалілі БНР

На ўскрайку вядомай плошчы па-над Дубравенкай стаіць будынак, які трывала ўвайшоў у гісторыю ня толькі горада. Пабудаваны ён быў у 1778г. для разьмяшчэньня ніжэйшага суда, лекарскай управы і архіва. Будынак у клясычным стылі доўгі час быў асноўным кампазыцыйным элемэнтам плошчы, якая мела назву Губэрнатарскай. Праз 100 з малым гадоў будынку дадалі трэці паверх. Найбольш моцна ён пацярпеў у часе апошняй вайны, але ў 50-ыя гады яго аднавілі. З 1962г. будынак стаў прытулкам для абласнога краязнаўчага музэю.

Новая кампазыцыя музэю аднаачасна з глыбокім рамонтам будынка напрыканцы 80-х стваралася доўга, цяжка і нават натужліва. Доўгачаканае адкрыцьцё музэя сапраўды ўразіла магілёўцаў, але найбольш зьместам і канцэпцыяй экспазыцыі – прарасейска-савецкай. У ёй не знайшлося месца ані шляхце, ані габрэям, ані барацьбітам за волю Беларусі. Пазьней, праўда, некаторыя зьмены былі ўнесеныя й цяпер экспазыцыя выглядае больш праўдзіва і адпаведна гісторыі.

Шмат што выпала будынку. Менавіта ў адным зь яго кабінэтаў разьвітаўся з афіцэрамі Стаўкі апошні расейскі імпэратар Мікалай Другі, пасьля адрачэньня ад прэстола. Доўгі час на сьцяне будынку вісела дошка (некуды зьнікла цяпер) з надпісам аб тым, што тут бываў ленінска-сталінскі паплечнік Арджанікідзэ.

Самая значная падзея тут адбылася ў 1918г. Лягічны пачатак ёй быў пакладзены прыездам у горад настаўніка рэальнай вучэльні Міхаіла Кахановіча. Менавіта ён распачаў у горадзе арганізаванае беларускае грамадзкае жыцьцё і заснаваў Магілёўскі Беларускі Нацыянальны камітэт. Пазьней гэты выдатны патрыёт будзе першым дырэктарам беларускай Віленскай гімназіі, ад беларусаў Літвы будзе выбраны ў польскі Сэйм, вернецца на радзіму і будзе, зразумела, рэпрэсаваны савецкай уладай.

А пакуль 25 сакавіка 1918г. у Менску была абвешчаная Беларуская Народная Рэспубліка як самастойная краіна, што выходзіла з Расейскай імпэрыі й адракалася бальшавіцкай маскоўскай улады. Летам, а менавіта 12 ліпеня таго ж года, намаганьнямі асабіста М.Кахановіча і Нацыянальнага камітэта ў будынку музэя (на той час тут месьціўся суд) адбыўся ўрачысты сход прадстаўнікоў грамадзкіх аб'яднаньняў горада, на які сабралася больш за 400 дэлегатаў ад губэрнскага і павятовага земстваў, гарадзкой думы, прафсаюзных, культурніцкіх і нацыянальных арганізацыяў. Пасьля дыскусіі пры 2-юх галасах супраць і 9-ці ўстрымаўшыхся сход ухваліў Акт 25 сакавіка. Такім чынам Магілёў найбольш рашуча падтрымаў ідэю беларускай незалежнасьці, пра што сёньня, на жаль, ня ўзгадвае ніякі мэмарыяльны знак на сьцяне музэя, а тым больш – у яго экспазыцыі. Недзе ў фондах музэя (відаць, таксама да часу) павінен быць захаваным бел-чырвона-белы сьцяг, што быў узьняты над Домам Саветаў увосень 1991г.

Побыт, якому быў наканаваны заняпад

У абласным краязнаўчым музэі дэманструецца выстава з фондаў Нацыянальнага музэю гісторыі і культуры Беларусі, якая прэзэнтуе медны посуд і іншыя пабытовыя прылады мінулых часоў.

У нашай краіне вытворчасьць мастацкіх і пабытовых вырабаў зь медзі й ейных сплаваў (усё гэта прывозілася на Беларусь, бо свайго ня мелася) вядомая з часоў бронзавага веку. Свайго росквіту медніцтва ў нас дасягнула ў XVII-XVIII ст.ст., калі ў многіх гарадах і мястэчках плённа працавалі майстры-меднікі і катляры. З прывазной ліставой медзі яны выраблялі разнастайны літургічны і гаспадарчы посуд: глякі, тазы, падносы, чайнікі, конаўкі, кварты, чашы, каўшы, блюды, кубкі, жароўні ды інш. З-за дарагоўлі прывазнога матэрыялу і працаёмкасьці вырабу медны посуд быў набыткам пераважна заможнай часткі местачковага і гарадзкога насельніцтва.

Большасьць мадэляў посуду, нават даволі складаных формаў, выраблялiся з аднаго (радзей двух) кавалкаў медзі. Вялікіх памераў тазы, падносы, жароўні, талеркі можна было выкоўваць звычайным малатком, што, аднак, патрабавала вялікай спрытнасьці, часу і мастацкага цярпеньня. Для вырабаў глякаў ці іншых вузкагорлых пасудзінаў існавалі адмысловыя прыстасаваньні.

Медніцтва таго часу вызначалася своеасаблівым спалучэньнем усходніх формаў з традыцыямі мясцовымі. Майстры-катляры ведалі і творча засвойвалі формы распаўсюджанага ў народзе глінянага і драўлянага посуду. Медныя глякі, конаўкі-гаршкі, вёдры амаль не адрозьніваліся ад гліняных ці драўляных.

Майстэрства катляроў ня можа ня выклікаць захапленьня. Асноўны від дэкаратыўна-мастацкага аздабленьня вырабаў – гэта выпрацаванасьць аб'ёму, фактурная апрацоўка паверхні. Своеасаблівы дэкаратыўны эфэкт давалі сьветавыя пералівы й іхнае зіхаценьне па паверхні медных вырабаў. Гэта збаўляла ад неабходнасьці "упрыгожваць" і без таго прыгожае. Таму на медным посудзе не было багатага дэкору. Толькі зрэдку на ручках посуду ці іншых прыладаў штампаваліся простыя ўзоры: ямкі, кропкі, зігзагі, палоскі, крыжыкі. Да сьвята медны посуд начышчалі й яго сьвячэньне аздабляла ўсё памяшканьне жытла.

У пачатку XX ст. медніцтва ня вытрымала канкурэнцыі з прамысловасьцю і зьяўленьнем таннага фабрычнага посуду. Творчасьць катляроў пачала прыходзіць да заняпаду і ў пачатку XX ст. спынілася. А ўзоры гэтай творчасьці, на шчасьце, захаваліся й іх можна сустрэць сёньня ў музэях.

Гэтымі днямі экспазыцыя медніцкіх твораў чакае цікаўных у абласным краязнаўчым музэі.

Дзяніс НОВІКАЎ
Фота аўтара

...З НАГОДЫ ЮБІЛЕЙНАГА НУМАРА

Клопат застаецца ранейшым

Рэпартаж аб урачыстай імпрэзе, што адбылася ў пятніцу з нагоды выхаду 100-га нумара "Тыднёвіка", можна ўмясьціць у адным сказе: было цікава, па-сяброўску, утульна і шчыра. Асноўнае можна пабачыць на здымках Д.Новікава і А.Ліціна, якія замест таго, каб "адзначаць" разам зь іншымі гасьцямі рэдакцыйную падзею, не забываліся шчоўкаць сваімі фотаапаратамі (за што ім асобная ўдзячнасьць).

А калі гаварыць сур'ёзна, сапраўды ня так лёгка, як гэта можа падацца, распавядаць пра саміх сябе. Вось і ня будзем.

Пазначым толькі, што рэдакцыя ўдзячная кожнаму, хто быў на імпрэзе і выказаў на адрас газэты ня толькі, дарэчы, віншавальныя словы, але й крытычныя. Хто пакінуў свае аўтографы і сардэчныя пажаданьні ў "сьценгазэце", выпушчанай да імпрэзы. Хто паабяцаў далейшае супрацоўніцтва з нашым выданьнем. Хто даслаў нам тэлеграмы, лісты, факсы альбо тэлефанаваў – зблізку і здалёк... (Да друкаваных у мінулым нумары віншаваньняў на адрас "ТМ" дадаем пасланьне зь Нью-Ёрку Зянона Пазьняка).

Усім – дзякуй!..

І працягнем клапатлівы шлях свой. Калі пашчасьціць – як меней да наступнай "сотні". Для газэты, што выходзіць раз на тыдзень, гэта ня самая лёгкая мэта. Тым больш – газэты беларускай, недзяржаўнай, а таксама прынцыпова некамэрцыйнай.

А якой жа? Хацелася б спадзявацца, што найперш і галоўным чынам – Вашай!

Таму й працуем, што верым у гэта.

"Тыднёвік"

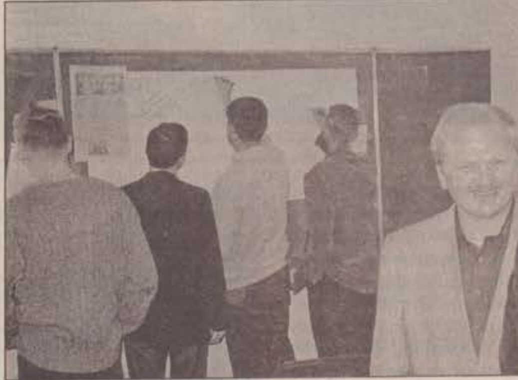

БЕЛАПАН для «ТМ»

У гадавіну зьнікненьня віцэ-спікера Вярхоўнага Савета Беларусі 13-га скліканьня Віктара Ганчара Эўрапейскі Зьвяз прыняў адпаведную дэклярацыю.

"Ужо шмат разоў ЭўраЗьвяз заклікаў беларускія ўлады актыўна прадпрымаць неабходны вышук і ўнесьці яснасьць наконт гэтага зьнікненьня, а таксама астатніх, падобных да яго, – гаворыцца ў дэклярацыі. – Мы выказвае шкадаваньне, што праз год пасьля зьнікненьня адсутнічае ўсялякі прагрэс у гэтым накірунку"...

●

На думку Паўла Шарамета, беларускія ўлады маюць намер "замаўчаць" справы, зьвязаныя са зьнікненьнямі Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара і апэратара ОРТ Дзьмітрыя Завадзкага.

Паводле ягоных словаў, у справе Дз.Завадзкага, які зьнік 70 дзён таму, намеціўся "трывожны паварот". Крымінальная справа раптам стала абрастаць падрабязнасьцямі, якія не пакідаюць сумненьня: выкраданьне журналіста мае зусім не "чачэнскі" сьлед, на які шматразова намякалі афіцыйныя беларускія асобы. Шарамет лічыць, што зараз справа аб зьнікненьні Завадзкага аб'яднаная ў адну вытворчасьць са справай па факту нядаўняга забойства кіраўніка "беларускага РНЕ", а таксама забойства азэрбайджанскай сям'і ў менскім мікраraёне. Шарамет таксама паведаміў, што да эфіру рыхтуецца тэлефільм, прысьвечаны праблеме зьнікненьня людзей у Беларусі, які неўзабаве могуць паказаць на расейскім канале ОРТ.

БЕЛАПАН для «ТМ»

ЛЕПШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯСЯТКА 90-Х

Ад таямнічасьці да клясыкі нацыянальнай рок-культуры

Моладзевая культура ўвабрала ў сябе ўсё тое, што пакутліва нараджалася ў моладзевым асяродзьдзі. Носьбіты гэтае культуры заўжды вызначаліся радыкалізмам у дзеяньнях ды прынцыповасьцю ў поглядах. Мэтады абароны сваіх ідэалаў, свайго ладу жыцьця моладзь абірала розныя й часьцяком далёка ня мірныя. І тутака справа не ў крыважэрнасьці маладзёнаў, а хутчэй у тым, што паслугоўваньне радыкалізмам было ці не адзіным сродкам прыцягненьня ўвагі ўладаў да праблемаў моладзі, ды бадай і грамадзтва ў цэлым. Час выкрышталізоўваў ува ўсіх адгалінаваньнях моладзевае культуры сваю эліту, ідэалёгію й мэтады супрацiву ў залежнасьці ад запатрабаванасьці.

Стрыжнем моладзевае культуры была, ёсьць і, пэўна ж, будзе рок-культура, па сваёй сутнасьці шматгранная й непрадказальная. Рок-культура – гэта ня толькі словы, музыка ды музыкі, гэта – стыль жыцьця. Сярод разнастайнасьці напрамкаў ды гучаньня асабняком стаіць гэтак званая экстрэмальная музыка, якая падвышае адсотак адрыналіну ў крыві. Яна ня проста гучыць, яна заклікае да дзеяньняў. Менавіта экстрэмальная музыка адчула на сабе пільную ўвагу ідэёлягаў, перадусім савецкіх. Прыгадваюцца стаўленьне тагачасных "рупліўцаў чысьціні камуністычных нораваў" да творчасьці гурта з далёкае Аўстраліі – "AC/DC". Творчасьць "AC/DC" сёньня – без сумневу клясыка сусьветнае рок-музыкі, ейная жывая легенда.

На Беларусі рок-культура – больш, чымсьці культура. Гэта нацыянальная філязофія моладзі. Гэта моладзевы сьвет, дзе жыцьцё падпарадкаванае законам, якія ўгрунтаваныя ў непарушнасьць традыцыяў сваёй краіны. Праз угрунтаванасьць у традыцыі іншым разам выбітныя гістарычныя постаці часьцяком паўстаюць у дужа нечаканых праявах. Дынастыя Вялікіх князёў Вялікага Княства Літоўскага, каралёў Рэчы Паспалітай Жыгімонтаў Вазаў прыклад гэтаму.

Гісторыя паходжаньня найменьня каманды "Жыгімонт Ваза" поўная рамантызму й маладосьці. Лідэр гурта, Сяржук Скрыпнічэнка, напрыканцы 80-х у Палангэ закахаўся да маладзіцы Асты, летувіскі. Раман, па ўсяму відаць, быў бурным, і ў маладых людзей была мажлівасьць разгледзець жывую плоць адно аднаго. На грудзёх Асты быў вытатуіраваны герб манарха Княства Жыгімонта Вазы.

Напачатку свайго творчага шляху гурт граў хард-блюз з элемэнтамі панку, нешта падобнае да кампазыцыяў "AC/DC". Тэмат кампазыцыяў быў скіраваны пераважна на выкрыцьцё сутнасьці "колхозного" укладу беларускае вёскі, пра якую ўсе ведалі, але прамаўляць нешта благое баяліся – як жа ж, "сьвятое". У 1991 годзе "ZV" запісвае першы

альбом, прасякнуты менавіта "любоўю да беларускага вясковага ладу жыцьця". Другі альбом ("Duok rukutll", 1992г.) пацьвярджае непахіснасьць сацыяльнае скіраванасьці творчасьці каманды. Некаторая размытасьць у тэкстах у далейшым станецца візытоўкай "ZV" – своеасаблівай філязофіяй каманды. У 1993 годзе запісваецца чарговы альбом "Stotis" (Вакзал). У альбом увайшлі павольныя лірычныя баляды. "Stotis" стаўся нечаканасьцю для фэнаў беларускага року й адкрыцьцём новага ў творчасьці гурта. Новае, аднак, захавала асаблівасьці гучаньня каманды. Аздоба вокладкі падказвае, чаму й каму прысьвечаны альбом – настальгічнаму ўспаміну пра рамантычныя прыгоды юнацтва. Аголенае пікантнае мейсца жаноцкага цела з адбіткам на ім гербу Жыгімонта Вазы пераконвае ў гэтым. Тутака ж зьмешчаны й мянокліч "ZV" – "IVAN, GO HOME!".

"Stotis" стаўся этапным альбомам гурта – нездарма ён названы "вакзалам" – мейсцам, дзе ўсё ці то пачынаецца, ці то сканчаецца. У 1994 годзе на студыі Scat Records запісваецца хард-коравы альбом "Stan Galucynacyi". У асяродзьдзі менскіх рок-заўзятараў "Stan Galucynacyi" атрымлівае высокую адзнаку якасьці. Увесну 1995 году "ZV" запісвае канцэртовы альбом "Prezydent collection", што выглядала даволі дзіўным, бо за час сваёй музычнае чыннасьці за гуртом не было заўважана вялікага жаданьня канцэртаваць; "партызанскасьць" чыннасьці задавальняла музыкаў. У альбом увайшлі як старыя кампазыцыі з папярэдніх альбомаў, гэтак і шэсьць новых. Ён выдаўся правакацыйным. Сама назва альбому пераконвае ў гэтым. Мяркуйма, што прыўкрас правакацыйнасьці быў закладзены наўмысна. Дастакова ўзгадаць вясковую скіраванасьць ранньяга "ZV" й правесьці паралелі з годам 1994-м.

У 1998 годзе Беларуская Музычная Альтэрнатыва перавыдае два лепшыя альбомы гурта – "Stotis" і "Prezydent collection". Неўзабаве БМА выдае два новых альбомы – "Der Dritte Krieg" (распрацоўкі 1996 году) і "Kambinat" (1998). Пост-панкаўскі стыль выкананьня кампазыцыяў двох апошніх альбомаў арганічна дапасаваны да даволі складаных па ўспрыманьню тэкстаў. Сацыяльнасьць, як і раней, дамінуе, пры гэтым дыяпазон праблемаў соцыюма, што закранаюцца ў кампазыцыях гурта, значна пашыраецца – ад лякалізацыі да глябатызацыі: тутака й экалёгія, і міжнацыянальныя ўзаемадачыненьні, і справы вайсковыя. Што казаць, альбомы запісаныя ў лепшых трыдыцыях каманды. "Яго вялікасьць Пост-панк – вельмі тэхнічны й крыху агрэсыўны, бездакорна стылістычна вытрыманы ў тэкставым пляне й канцэптуальны ў афармленьні", – як адзначылі вартасьць альбомаў рок-крытыкі.

Пры ўсёй сваёй, здавалася б, віртуальнасьці існаваньня гурт "Zygimont Vaza" ёсьць зьяваю ў беларускай рок-музыцы. Зьяваю загадкавай, бо да гэтага часу музыкі аддаюць перавагу покрыву таямнічасьці, хаваючы свае імёны за выкшталцонасьцю мянушак – Skrypa MX (вакал), Cypruk Notowicz (бубны, перкусыя), Gilep (бас, скрыпка, дуда, віялянчэль, бэк-вакал) – што не замінае ім ствараць шэдэўры беларускае рок-музыкі.

Алесь АСІПЦОЎ

Крыніца інфармацыі: web page "Zygimont Vaza"

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі

Аналітычна-інфармацыйная газэта. Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.

E-mail: krug@user.unibel.by

Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 37. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 21.09.2000 г. а 17.05.